

MUINAINEN SARSA -HANKE

HEIKKI MÄENPÄÄ & TUOTANTORYHMÄ

L Ö Y T Ö R E T K I S A R S A A N

Kangasalan Sarsan asuinpaikka on ollut tunnettu vuodesta 1920. Arkeologisia kaivauksia siellä on tehty useaan otteeseen. Sarsan muinaisjäännösalue on noin 10 ha laaja ja sieltä tunnetaan 14 esihistoriallista asuinpaikkaa. Sarsan alueen löydöissä ovat edustettuina kaikki läntisen Suomen kivikauden ja Sisä-Suomen varhaisen metallikauden vaiheet. Sarsan löytöpaikan mukaan on nimetty myös varhaismetallikautinen, tekstiilipainanteinen keramiikka.

Sarsan muinaisjäännösalueesta hoidetaan noin 3 hehtaarin suuruista alaa, joka on ollut aiemmin metsä- ja joutomaana. Hoito aloitettiin vuonna 1992 alueen perusraivauksella. Kohteesta siivottiin tällöin myös suuret määrät talousjätettä ja roskaa. Hoitoa on jatkettu vuosittain ja tavoitteena on pitää alue siistinä ja puistomaisena. Sarsassa on kaksi Museoviraston vuonna 1993 pystyttämää opastaulua. Vuonna 1994 kohteelle laadittiin opaslehtinen ja maastoon merkittiin muinaisjäännöspolku.

Vuonna 2000 alue siirtyi Puuhalampi Oy:ltä Suomen Sääksi-Säätiön hallintaan, joka rakensi alueelle uuden näyttely- ja kahvilarakennuksen. Vuonna 2017 Pirkanmaan maakuntamuseo laati päivitetyn hoitosuunnitelman Pohtiolampi ja Tiilitehdas asuinpaikka-alueille. Kohteen käytännön hoito siirtyi Adoptoi monumentti-sopimuksen kautta Kangasala Seura ry:n koordinoimalle yhteistyöverkostolle. Vuonna 2019 Kangasalan elinkeino- ja matkailuyhtiö Business Kangasala Oy toteutti yhteistyössä Pirkanmaan liiton sekä muiden yhteistyötahojen kanssa “Muinainen Sarsa-Paikallishistoriaa tutuksi paikkatietoa kehittämällä”-hankkeen. Sen tuloksena syntyi monimuototeos “Muinaisen Sarsan salaisuudet”, jonka teemoina ovat Sarsan luonto, historia ja tulevaisuus.

SELVITYS SARSAN TUTKIMUSASIAKIRJOISTA

I) LINKKI “[MUNAINEN SARSA](#)”- VERKKOTYÖKALUUN

- ArcGISS -työkalun kehittäneet ja toteuttaneet

Simo Veijalainen, Heikki Mäenpää & tuotantoryhmä

II) LUETTELO SARSAN TUTKIMUSASIAKIRJOISTA

- Lähteet: arkeologi Kreetta Lesell, Pirkanmaan aluemuseo &

Heikki Mäenpään tutkimukset

Sarsa Pohtiolampi

Tutkimukset

Mirja Koskimies kaivaus 1966

Huomautuksia: Pohtio III, Tiilitehdas III

Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 2.6.2000

Teija Nurminen inventointi 1993

Huomautuksia: Nurminen 1993: nro 4

Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 2.6.2000

Ville Luho inventointi 1939

Huomautuksia: Luho 1939: nro 3

Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 2.6.2000

Mirja Koskimies inventointi 1971

Huomautuksia: Koskimies 1971: nrot 7-13

Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 2.6.2000

Sakari Pälsi kaivaus 1921

Huomautuksia: Pohtio I, Tiilitehdas I

Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 2.6.2000

Carl Fredrik Meinander kaivaus 1954

Huomautuksia: Pohtio I

Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 2.6.2000

Mirja Koskimies kaivaus 1965

Huomautuksia: Pohtio II, Tiilitehdas II

Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 2.6.2000

Sakari Pälsi kaivaus 1923

Huomautuksia: Pohtio I
Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 2.6.2000

Sakari Pälsi kaivaus 1920
Huomautuksia: Pohtio I
Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 2.6.2000

Mirja Koskimies kaivaus 1967
Huomautuksia: Pohtio IV
Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 2.6.2000

Eeva-Liisa Schulz kaivaus 1999
Löydöt: KM 32000:1-829
Huomautuksia: Löydöt: Pohtiolampi :1-576, Pohtio I: 577-829
Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 2.6.2000

Sarsa Huutijärvi

Tutkimukset

Carl Fredrik Meinander kaivaus 1954
Huomautuksia: Autio-Lunden, Sepänjärvi II
Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 3.3.1999

Mirja Koskimies kaivaus 1972
Huomautuksia: Autio-Lunden
Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 3.3.1999

Mirja Miettinen kaivaus 1973
Huomautuksia: Autio-Lunden
Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 3.3.1999

Mirja Koskimies inventointi 1971
Huomautuksia: Koskimies 1971: 1-3, 5, 16
Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 3.3.1999

Jaakko Sarasmo kaivaus 1956
Huomautuksia: Elomaa
Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 3.3.1999

Mirja Koskimies kaivaus 1969
Huomautuksia: Sepänjärvi II
Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 3.3.1999

Ville Luho inventointi 1939
Huomautuksia: Luho 1939: 6 (Lentola)
Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 3.3.1999

Mirja Koskimies kaivaus 1971
Huomautuksia: Lentola, Huutola
Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 3.3.1999

Teija Nurminen inventointi 1993
Huomautuksia: Inventointikertomuksen kohde 3
Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 3.3.1999

Tampereen museot/Vadim Adel koekaivaus 2001
Huomautuksia: Huutijärvi Lentola
Luonti: 1.1.1900 Viimeisin muutos: 27.6.2001

Pirkanmaan maakuntamuseo/Vadim Adel koekaivaus 2003
Löydöt: KM 33969:1-128
Huomautuksia: Tutkimukset tehtiin Elomaan alueen pohjoispuolella

Luonti: 29.7.2004 Viimeisin muutos: 29.7.2004

Pirkanmaan maakuntamuseo/Vadim Adel koekaivaus 2005
Löydöt: KM 35511:21.27

Huomautuksia: Kangasala Huutijärvi Huutola, koekaivaus
kivikautisella asuinpaikalla 2005
Luonti: 25.8.2006

Pirkanmaan maakuntamuseo/Vadim Adel inventointi 2005
Löydöt: KM 35511:1-20
Huomautuksia: Kangasala Huutijärvi, Kisarannantien
asemakaava-alueen arkeologinen inventointi 2005
Luonti: 25.8.2006

Kalle Luoto/Pirkanmaan maakuntamuseo koekaivaus 2006
Huomautuksia: Arkeologiset koetutkimukset Kangasalan Huutijärven
Autio-Lundénin kivikautisella asuinpaikalla
Luonti: 4.5.2007

Kirsi Luoto/Pirkanmaan maakuntamuseo inventointi 2009
Huomautuksia: KANGASALA – LEMPÄÄLÄ MAAKAASUPUTKEN
SUUNNITTELUALUEEN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI s. 30
Luonti: 27.12.2010

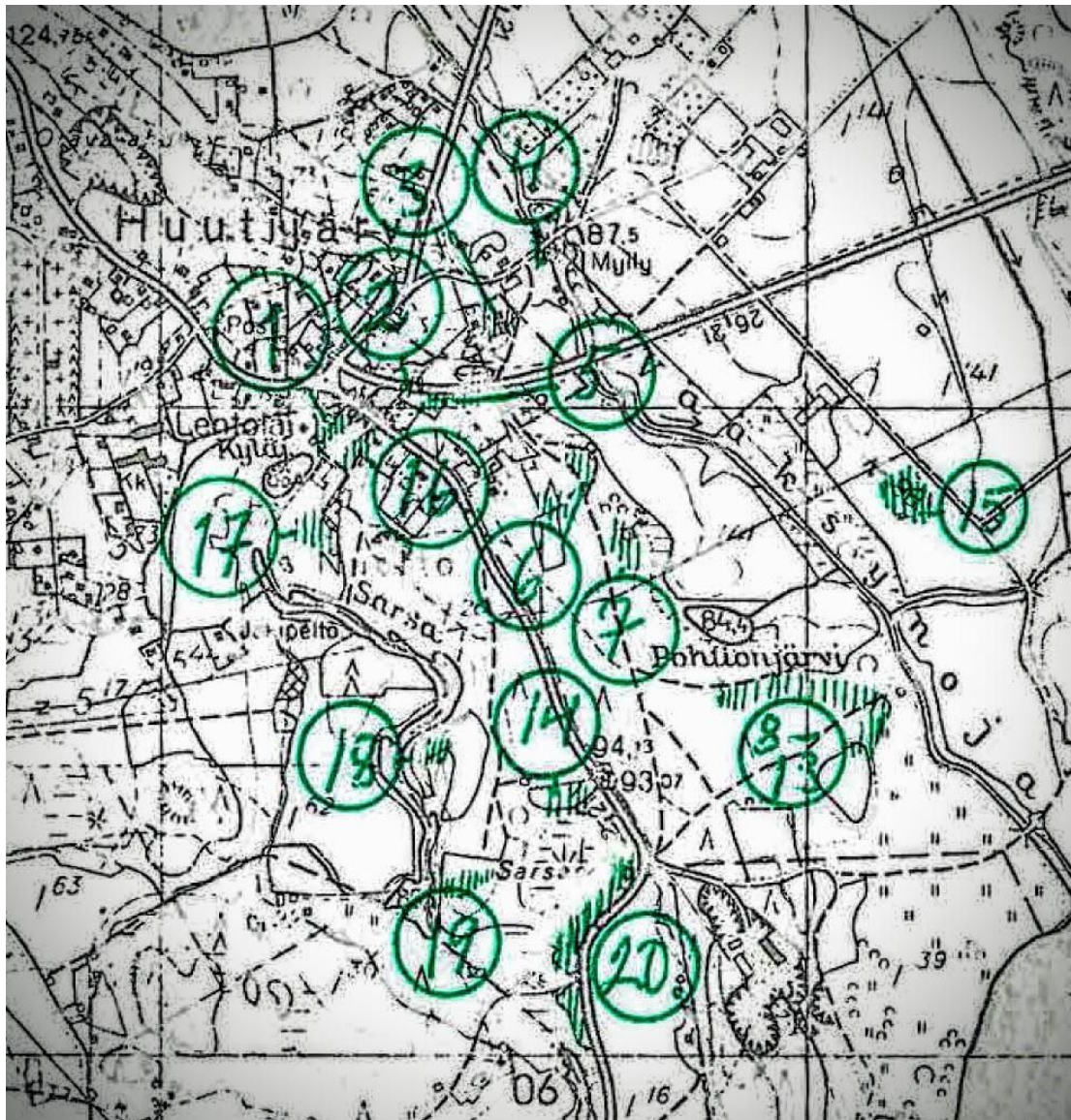
Kirsi Luoto/Pirkanmaan maakuntamuseo koekaivaus 2010
Luonti: 1.4.2011

Kirsi Luoto/Pirkanmaan maakuntamuseo kaivaus 2011
Luonti: 16.11.2012

HUOM- PUUTTU KALLE LUODON PELASTUSKAIVAUKSET
HUUTIJÄRVELLÄ 2019

III) MUINAISEN SARSAN INVENTOINTI 1971

M Koskimies – Muinaisen Sarsanuoman inventointi Inventointi 1971

1. NUORTO, LENTOLA 1 ,	14. NUORTO, SARSANSUO
2. HUUTIJÄRVI, AUTIO - LUNDEN	15. VÄÄKSY, VÄÄKSYN VANHA
3. HUUTIJÄRVI, ELOMAA	PUIMALA
4. VÄÄKSY, VÄÄKSYN MYLLY	16. NUORTO, HUUTOLA
5. HUUTIJÄRVI, SEPÄNJÄRVI II	17. NUORTO LENTOLA 3
6. VÄÄKSY SEPÄNJÄRVI 1	18. NUORTO, LENTOLA 2
7. VÄÄKSY, POHTIO I	19. NUORTO, SARSANSUO 4
8. - 10. VÄÄKSY, POHTIO IV-II	20. NUORTO, SARSANSUO 2 & 3
11.-13. VÄÄKSY, TIILITEHDAS I-III	

IV) MUINAISEN SARSAN 20:N KOHTEEN TIEDOT

1. NUORTO, LENTOLA 1

Asuinpaikka sijaitsee Kyljärven koillispuolella Lentolan talon pihapiirissä. Löytöjä on tehty navetan alapuolelta, törmän juurella olevan pellon reunasta noin 50 m matkalta. Toinen kohta on saunamökin pihalta törmästä ja kolmas paikka on talon länsipuolella olevan peltorinteen alaosa, tien vieri. Vuoden 1971 koekaivauksessa paikalta löytyi mm. keramiikkaa, kvartsia, palanutta luuta. Kohteen koordinaatit: $x = 6815\ 96$, $y = 2506\ 24$, $z = 88 - 92$. Kesällä 2001 suoritetuissa tutkimuksissa tien reunasta noin 5-7 m etäisyydeltä on todettu kivistä asuinpaikkaan liittyvää kulttuurikerrosta.

2. HUUTIJÄRVI, AUTIO - LUNDEN

Paikalla (Autio) on tutkittu 1954 Sahalahden tien rakennustöiden yhteydessä. Kohdetta on jäljellä Aution talon eteläpuolella olevalla kasvimaalla. Sepänjärven pohjoispuolelta, vanhalta Lundenin tonttimaalta on poimittu asuinpaikkalöytöjä, jotka johtivat kaivauksiin Orivesi-Pälkäne tieoikaisun vuoksi vuonna 1972. Lundens Koord. $x = 6816\ 02$, $y = 2506\ 32$, $z = 89 - 90$. Vuonna 2006 tutkittiin kantatie 58 varrelle suunnitellun kevyen liikenteen väylän linjausta. Tutkitulta alueelta löydettiin mm. kivistä asuinpaikkaan liittyviä löytöjä, kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Kiinteää muinaisjäännöstä ei todettu.

3. HUUTIJÄRVI, ELOMAA

Asuinpaikkalöytöjä on tehty Elomaan tontilta. Paikalla on Esko Sarasmo suorittanut arkeologisia kaivaustutkimuksia talon kohdalla. Osa asuinpaikasta oli ehtinyt tuhoutua rakennustöissä ennen tutkimuksia. Löydöt: Hämeen museo, Tampere; ei luetteloitu. Paikan koordinaatit $x = 6816\ 14$, $y = 2506\ 52$, $z = n. 90$.

4. **VÄÄKSY, VÄÄKSYN MYLLY (TIETOJA EI LÖYDY)**

5. HUUTIJÄRVI, SEPÄNJÄRVI II

Asuinpaikka sijaitsee Sepänjärven eteläpuolella, Sahalahdentien eteläpuolella olevassa pienessä metsikössä Aution talon ja itäpuolella olevan pellon välissä. Metsän reunassa on kaivettu vuonna 1954 Sahalahdentien rakennustöiden vuoksi ja vuonna 1969 metsikkö tutkittiin kokonaan uuden Orivesi-Pälkäne oikaisun vuoksi. Paikan koordinaatit: $x = 6816\ 02$, $y = 2506\ 40$, $z = n. 90$. Paikka on sijainnut muinaisen Sarsansalmen etelärannassa. Kohteesta on tekstiilikeraamiikkaa, mutta etupäässä nuorakeramiikkaa. Löydöt paikalta ovat 13433:117-122 ja KM 18002:1-305.

6. [VÄÄKSY SEPÄNJÄRVI 1](#)

Asuinpaikka sijaitsee Sahalahdentien eteläpuolella, pellolla Lepistöön johtavan tien tuntumassa Pohtionlammen kalanviljelylaitoksen itäpuolella noin 200 m kaakkoon vanhasta puimalasta. Kohde on osittain kyntökerroksen tuhoama.

Kohde kuuluu Sarsan asuinpaikka-alueeseen.

7. [VÄÄKSY, POHTIO I](#)

Asuinpaikka sijaitsee Pohtionlammen luoteispuolella ja Kalanviljelylaitoksen länsipuolella. Alue on nykyisin metsäistä hiekkarinnettä. Kohteessa on suoritettu kaivaustutkimuksia vuosina 1920-21, 1923 ja 1954. Paikalta on todettu paksu kulttuurikerros. Löydöt kuuluvat suurimmaksi osaksi varhaiskampakeraamiseen vaiheeseen, mutta joukossa on tekstiilikeramiikkaakin. Lisäksi yhdestä kohtaa on Pyheensillan keramiikka ja Pyheensillan nuoli ja kaksi katkelmaa.

8. - 10. [VÄÄKSY, POHTIO IV-II](#)

POHTIO II - IV: Pellonraivauksessa on löytynyt asuinpaikkakokonaisuus, joka nykyisin on viljelymaana lukuunottamatta äärimmäisenä lännessä olevaa pientä aluetta (Pohtio IV)

POHTIO II: Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Pohtionlammen eteläpuolella ja Vääksynjoen länsipuolella olevilla peltoalueilla. Alue on aikanaan ollut pienellä neimellä Sarsansalmen suussa, Längelmäveden pohjukassa. Paikalla on Mirja Koskimies suorittanut kaivaustutkimuksia vuonna 1965. Alueelta ovat löydöt KM 16878:1-574. Kohteesta on mm. Suomusjärven kulttuurin esineistöä.

POHTIO III: Kivikautinen ja pronssikautinen asuinpaikka sijaitsee Pohtionlammen eteläpuolella ja Vääksynjoen länsipuolella olevilla peltoalueilla. Paikka on aikanaan ollut pienellä niemellä Sarsansalmen suussa, Längelmäveden pohjukassa. Kaivaustutkimuksia on kohteessa suorittanut Mirja Koskimies vuonna 1966. Tästä kohteesta on 70 cm x 80 cm laaja liesi, joka oli latteista kivistä koottu kivirakennelma. Kivien alla oli nokikuoppa. Tulisija erosi suorakulmaisen muotonsa puolesta kampakeraamisista liesistä ja sitä on pidettykin mahdollisesti pronssikauteen kuuluvana. Kiveyksestä löydettiin tekstiilikeramiikkaa. Paikalta ovat löydöt KM 17104:1-1002. Kohteesta on mm. Suomusjärven kulttuurin esineistöä, ja nuorakeramiikkaa ainakin yhdeksästä astiasta.

POHTIO IV: Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Pohtionlammen eteläpuolella olevassa metsässä. Paikka on aikanaan ollut pienellä niemellä Sarsansalmen suussa ja Längelmäveden pohjukassa. Kohteessa on Mirja Koskimies suorittanut kaivaustutkimuksia vuonna 1967. Paikalta ovat löydöt KM 17340:1-1157. Kohteesta on mm. Suomusjärven kulttuurin esineistöä ja nuorakeramiikkaa ainakin 17 astiasta.

11.- 13. [VÄÄKSY, TIILITEHDAS I-III](#)

TIILITEHDAS I: Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Vääksynjoen länsipuolella, peltoalueella. Alueella on ollut Vääksyn tiilitehdas. Paikka on ollut aikanaan pienellä niemellä Sarsansalmen suussa, Längelmäveden pohjukassa. Tiilitehdas I -nimisessä kohteessa on kaivaustutkimuksia suorittanut Sakari Pälsi vuonna 1921. Löydöt KM 7964:1-72, KM 11101:1-3

TIILITEHDAS II: Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Pohtiolammen eteläpuolella ja Vääksynjoen länsipuolella olevilla peltoalueilla. Paikka on aikanaan ollut pienellä niemellä Sarsansalmen suussa ja Längelmäveden pohjukassa. Kohteen nimi viittaa paikalla olleeseen ja sittemmin hävinneeseen Vääksyn tiilitehtaaseen. Kohteessa on Mirja Koskimies vuonna 1965 suorittanut kaivaustutkimuksia. Paikalta ovat löydöt KM 16854:1-244

TIILITEHDAS III: Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Vääksynjoen länsipuolella olevilla peltoalueilla. Paikalla on ollut Vääksyn tiilitehdas. Paikka on ollut aikanaan pienellä niemellä Sarsansalmen suussa, Längelmäveden pohjukassa. Kohteessa on Mirja Miettinen suorittanut kaivaustutkimuksia vuonna 1966. Alueelta ovat löydöt KM 17103:1-111.14.

14. [NUORTO, SARSANSUO](#)

Asuinpaikka sijaitsee Sarsansuon pohjoisreunalla pellolla Kisarannantien lounaispuolella, tien tuntumassa ja etelään viettävässä mäenrinteessä.

Kohde kuuluu Sarsan asuinpaikka-alueeseen.

15. [VÄÄKSY, VÄÄKSYN VANHA PUIMALA](#)

Asuinpaikka sijaitsee Sahalahdentien eteläpuolella, pellolla Lepistöön johtavan tien tuntumassa Pohtionlammen kalanviljelylaitoksen itäpuolella noin 200 m kaakkoon vanhasta puimalasta. Kohde on osittain kyntökerroksen tuhoama.

Kohde kuuluu Sarsan asuinpaikka-alueeseen.

16. [NUORTO, HUUTOLA](#)

Asuinpaikka sijaitsee kohteen a, Lentolan puutarhan koillispuolella muinaisen rantauoman etelärannalla, pellolla Huutolan puoleisella rinteellä. Koekaivauksessa vuonna 1971 löytöjä tuli noin 60-70 m matkalta suunnassa lounas-koillinen ja noin 15 m:n leveydeltä. Asuinpaikka on osittain kyntökerroksen tuhoama. Kohteessa suoritettiin vuonna 2005 koekaivauksia asemakaavaluonnokseen merkityillä rakennuspaikoilla. Niiltä ei löydetty kiinteää muinaisjäännöstä. Suurin osa kaivauslöydöistä ajoittuu historialliselle ajalle. Joitain mahdollisia esihistoriallisia löytöjä tehtiin hieman keramiikkaa, palanutta luuta ja palanutta savea (KM 35511:21-27). Huutolan asuinpaikan pääosa sijainnee nyt tutkitun rakennusalan länsi- ja luoteispuolella. Paikan koordinaatit: p = 6819 310-360, i= 3346 330-375, z = n. 91-92 m.

17. [NUORTO LENTOLA 3](#)

Asuinpaikka sijaitsee Sarsanuoman koillisrannalla pellolla, Lentolan kasvihuoneiden eteläpuolella. Kohde on osittain kyntökerroksen tuhoama. Kohde kuuluu Sarsan asuinpaikka-alueeseen.

18. [NUORTO, LENTOLA 2](#)

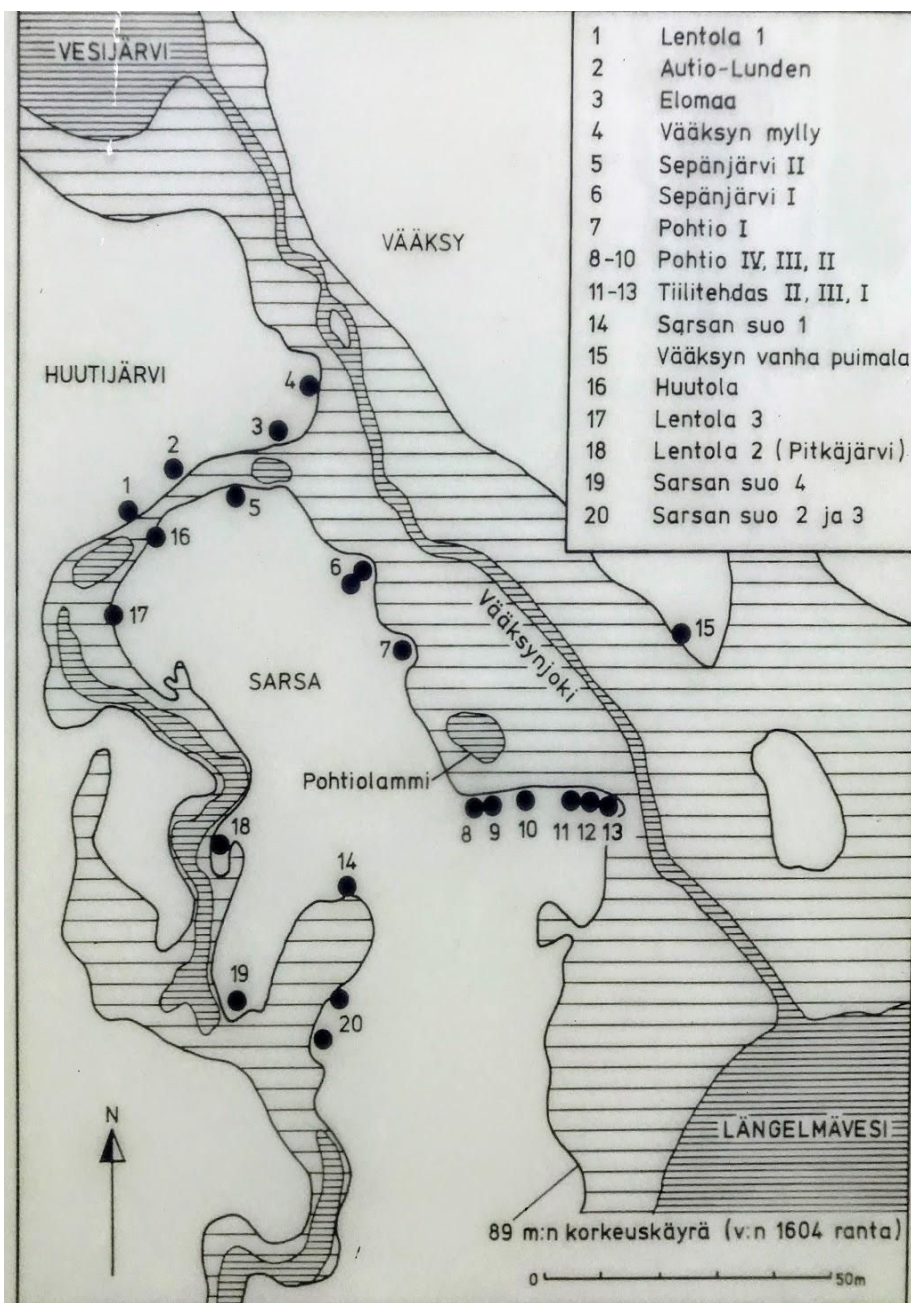
Asuinpaikka sijaitsee pienellä peltokumpareella Sarsanuoman itäpuolella Pitkäjärven rannalla, länteen pistävällä niemellä. Paikka on peltoalueella. Kohde kuuluu Sarsan asuinpaikka-alueeseen

19. [NUORTO, SARSANSUO 4](#)

Asuinpaikka sijaitsee Sarsansuon pohjoisreunalla pellolla Kisarannantien lounaispuolella, tien tuntumassa ja etelään viettävässä mäenrinteessä. Kohde kuuluu Sarsan asuinpaikka-alueeseen.

20. [NUORTO, SARSANSUO 2 & 3](#)

Asuinpaikka sijaitsee peltoalueella Sarsansuon kaakkoispuolella Kisarannantien vieressä, tien länsipuolella. Kysymyksessä on yhtenäinen asuinpaikka, jonka hiekkatie jakaa kahtia pohjoiseen (2), Sarsansuon kaakkoispuoli ja eteläiseen (3), pelto hiekkatien eteläpuolella, alueeseen. Paikalta on löytöinä lähinnä kvartsi-iskoksia. Kohde kuuluu Sarsan asuinpaikka-alueeseen.

Sarsankosken ja Sarsansalmen esihistorialliset asuinpaikat. (Kartta U. Salo, Satakunnan pronssikausi 1981 mukaan.)

**V) Kangasalan kulttuuriympäristön tutkimusraportit / arkeologia
(Lähde kypfi.fi)**

KULTTUURIYMPÄRISTÖN PALVELUIKKUNA WWW.KYPPI.FI

- [Arkeologisen kohteen tarkastus, Kangasala Hykönsalo Tarkastus 2002](#)
- [Arkeologiset koetutkimukset Kangasalan Huutijärven Autio-Lundenin kivikautisella asuinpaikka-alueella elokuussa 2006 Koekaivaus 2006](#)
- [Historiallisen ajan kylänpaikan tarkastus, Kangasala Haviseva Tarkastus 2004](#)
- [Kangasala - Tampere Vt.12 välillä Alasjärvi - Huutijärvi muinaisjäännösselvitys 2015 Inventointi 2015](#)
- [Kangasala Apajanpohja Kivikautisen verkon löytöpaikan tarkastus 1924 Tarkastus 1924](#)
- [Kangasala Haviaala Esihistoriallisen kohteen tarkastus Tarkastus 1987](#)
- [Kangasala Haviseva. Maakaapelikaivannon arkeologinen valvonta 2015 Valvonta 2015](#)
- [Kangasala Herttualan osayleikaava-alueen ja Herttualantien asemakaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 Inventointi 2013](#)
- [Kangasala Herttualan osayleiskaava-alue. Arkeologisen inventoinnin täydennys 2016 Täydennysinventointi 2016](#)

- [Kangasala Huutijärvi - Pispala](#)
[maakaapelikaivannon arkeologinen valvonta 2014](#)
[Valvonta 2014](#)
- [Kangasala Huutijärvi - Pispala](#)
[-maakaapelilinjauksen tarkkuusinventointi 2014](#)
[Tarkkuusinventointi 2014](#)
- [Kangasala Huutijärvi Hakapelto.](#)
[Kaavoitusalueen koekuopitus. Esiraportti](#)
[tuloksista 1992 Koekaivaus 1992](#)
- [Kangasala Huutijärvi Huutola. Koekaivaus](#)
[kivikautisella asuinpaikalla 2005 Koekaivaus 2005](#)
- [Kangasala Huutijärvi Kisarannantien](#)
[asemakaava-alueen arkeologinen inventointi](#)
[Inventointi 2005](#)
- [Kangasala Huutijärvi Koekaivaus kivi- ja](#)
[varhaismetallikautisella asuinpaikalla 2003](#)
[Koekaivaus 2003](#)
- [Kangasala Huutijärvi Parvula.](#)
[Maakaasuputkilinjan koekaivaus kivikautisen](#)
[asuinpaikan reuna-alueella 8.-11.9.2003](#)
[Koekaivaus 2003](#)
- [Kangasala Huutijärvi. Arkeologinen](#)
[dokumentointi kohteen Kangasala Huutijärvi](#)
[\(211010003\) lähistöllä Dokumentointi 2014](#)
- [Kangasala Huutijärvi. Huutijärven -](#)
[Kuohunharjun kaapelointityö. Arkeologinen](#)
[koekaivaus 2013 Koekaivaus 2013](#)
- [Kangasala Huutijärvi. Huutijärven -](#)
[Kuohunharjun kaapelointityö. Arkeologinen](#)
[valvonta 2013 Valvonta 2013](#)

- [Kangasala Huutijärvi. Koekaivaus kivi- ja pronssikautisen asuinpaikan alueella 2001 Koekaivaus 2001](#)
- [Kangasala Huutijärvi. Maakaapelilinjan tarkkuusinventointi 2013. Inventointi 2013](#)
- [Kangasala Hyyrönhauta. Arkeologinen valvonta 2015 Valvonta 2015](#)
- [Kangasala Inventointi 1939 Inventointi 1939](#)
- [Kangasala Kaivanto Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus 2011 Koekaivaus 2011](#)
- [Kangasala Keskustan osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi Inventointi 2009](#)
- [Kangasala Kirkko-Aakkula 1 ja 2 kivikautisen asuinpaikan arkeologinen valvonta 2015 Valvonta 2015](#)
- [Kangasala Kirkko-Aakkula. Arkeologinen valvonta 2012. Valvonta 2012](#)
- [Kangasala Kisaranta. Muinaisjäännösinventointi 2012 Inventointi 2012](#)
- [Kangasala Kopola Lepistöntyry Olkakirveen ja kansainvaellusajan keihäänkärjen löytöpaikkojen tarkastus 1928 Tarkastus 1928](#)
- [Kangasala Kuhmalahden rantaosayleiskaavan ja kirkonkylän sekä Pohjan kyläyleiskaavojen kulttuuriympäristöselvitys 2016 Inventointi 2016](#)
- [Kangasala Kuhmalahti Pohja. Koulumäen asemakaava-alueen arkeologinen inventointi 2012 Inventointi 2012](#)

- [Kangasala Kylä-Tiitola Kilvenkupuran ja veitsen löytöpaikan tarkastus 1905 Tarkastus 1905](#)
- [Kangasala Lintula Linnavuoren tarkastus 1921 Tarkastus 1921](#)
- [Kangasala Maaseutualueiden yleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2007 Inventointi 2007](#)
- [Kangasala Mäkirinne \(Jauhia\) Rautakautisen kalmiston kaivaus 1931 Kaivaus 1931](#)
- [Kangasala Nuorta/ Jokioinen Hakapelto. Kaava-alueen koekuopitus 1992 Koekaivaus 1992](#)
- [Kangasala Nuorto Hakapelto Rautakautisen lieden kaivaus 1993 Kaivaus 1993](#)
- [Kangasala Nuorto Tieliikennemuseon tontti. Raportti koekaivauksesta 7.-10.1.1991 Koekaivaus 1991](#)
- [Kangasala Paalila Kojola Kertomus viikinkikautisen löytöpaikan tarkastuskaivauksesta 29.7.1955 Kaivaus 1955](#)
- [Kangasala Paalila Linnavuori Linnavuoren \(?\) tarkastus Tarkastus 1990](#)
- [Kangasala Pakkala. Tursolantien varhaismetallikautisen löytöpaikan tarkastus 2014 Tarkastus 2014](#)
- [Kangasala Pakkalan kyläyleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2014 Inventointi 2014](#)
- [Kangasala Ponsan Aholaidan ranta-asemakaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2016 Inventointi 2016](#)

- [Kangasala Sahalahti Muinaisjäännösinventointi 2011 Inventointi 2011](#)
- [Kangasala Sahalahti Uotila 2. Kasvimakrofossiilitutkimukset 2010 Luonnontieteellinen tutkimus 2010](#)
- [Kangasala Sahalahti-Kuhmalahti, siirtoviemärilinjan arkeologinen inventointi 23.9.-3.10.2014 Inventointi 2014](#)
- [Kangasala Sarsa Kertomus kivikautisen asuinpaikan kaivauksesta \(Huom. digitoimattomia karttaliitteitä\) Kaivaus 1969](#)
- [Kangasala Sarsa Kivi- ja pronssikautisten asuinpaikkojen koekaivaus 13.7.-13.8.1999 Koekaivaus 1999](#)
- [Kangasala Sarsa Kivikautisen asuinpaikan kaivaus 1920-1923 \(Huom. digitoimattomia karttaliitteitä\) Kaivaus 1920-1923](#)
- [Kangasala Sarsa Kivikautisen asuinpaikan kaivaus 1954 \(Huom. digitoimattomia karttaliitteitä\) Kaivaus 1954](#)
- [Kangasala Sarsa Lentola. Koekaivaus Lentolan pihamaalla Kangasala-Sahalahti tielinjalla 1971 Koekaivaus 1971](#)
- [Kangasala Sarsa Muinaisen Sarsanuoman inventointi Inventointi 1971](#)
- [Kangasala Sarsa Pohtiolampi Asumuspainanteen kaivaus kivi- ja pronssikautisella asuinpaikalla Kaivaus 2000-2001](#)

- [Kangasala Sarsa Sepänjärvi Kivikautisen asuinpaikan kaivaus 1932 Kaivaus 1932](#)
- [Kangasala Sarsa Tiilitehdas II ja Pohtio II Kaivaus \(Huom. digitoimattomia karttaliitteitä\) Kaivaus 1965](#)
- [Kangasala Sarsa Tiilitehdas III ja Pohtio III Kaivaus 1966](#)
- [Kangasala Sarsa. E. Sarasmon kaivaus 1956. Kaivaus 1956](#)
- [Kangasala Suomatka \(Suomatka\) 2008. Konekaivutyön arkeologinen valvonta 2008 Valvonta 2008](#)
- [Kangasala Suorama. Vesihuoltolinjan arkeologinen inventointi 2013 Inventointi 2013](#)
- [Kangasala Suoraman Osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2011 Inventointi 2011](#)
- [Kangasala Talvilahti Esihistoriallisen kohteen tarkastus Tarkastus 1987](#)
- [Kangasala Tiihala Huutijärvi Kirkonkylä Löytöpaikkojen tarkastuksia 1934 Tarkastus 1934](#)
- [Kangasala Tiihala Jussila Rautakautisen kalmiston kaivaus 1913 ei määritelty 1913](#)
- [Kangasala Tiihala Tarkastus Tarkastus 1990](#)
- [Kangasala Tiihala Uotila Rautakautisen kalmiston kaivaus 1911-1912 ei määritelty 1911](#)
- [Kangasala Toikkala Sipilä Rantakoivisto Irtaimen muinaisesineen KM 25734 löytöpaikan tarkastus 9.10.1990 Tarkastus 1990](#)

- [Kangasala Toikkola Jauhia \(Mäntymäki\).](#)
[Rautakautisen muinaisjäännösalueen koekaivaus](#)
[1992 Koekaivaus 1992](#)
- [Kangasala Toikkola Jauhia](#)
[polttokenttäkalmiston kaivaus 1997 Koekaivaus](#)
[1997](#)
- [Kangasala Toikkola Jauhia.](#)
[Polttokenttäkalmiston koekaivaus 1993 Koekaivaus](#)
[1993](#)
- [Kangasala Toikkola Mäkirinne \(Sundinmäki\)](#)
[Rautakautisen kalmiston kaivaus 1930 ei](#)
[määritely 1930](#)
- [Kangasala Vaitialan osayleiskaava-alueen](#)
[muinaisjäännösten täydennysinventointi 2013](#)
[Täydennysinventointi 2013](#)
- [Kangasala Vaitiala, Lempainen \(Riunvaiva\),](#)
[kylätonttien arkeologinen maastotarkistus 2010](#)
[Tarkastus 2010](#)
- [Kangasala Vänninsalo Kalliosaari Arkeologisen](#)
[kohteen tarkastus Tarkastus 1990](#)
- [Kangasala Vääksi Torkkeli Rautakautisen](#)
[polttohaudan kaivaus 1956 Kaivaus 1956](#)
- [Kangasala Vääksi Vääksyn kartano.](#)
[Arkeologinen kaivutyön valvonta ja koetutkimus](#)
[yhdysvesijohdon suunnitellulla rakentamisalueella](#)
[Vääksynjoen varressa 1.-17.7.2008 Koekaivaus](#)
[2008](#)
- [Kangasala Vääksi Vääksyn kartano.](#)
[Arkeologinen pelastuskaivaus 1.-16.9.2008 Kaivaus](#)
[2008](#)

- [Kangasala, Harjuranta. Rautakautisen asuinpaikan tarkastus 1998 Tarkastus 1998](#)
- [Kangasala, Hyyrönhauta 1. Kivikautisen asuinpaikan tarkastus 1998 Tarkastus 1998](#)
- [Kangasala, Hyyrönhauta 2. Kivikautisen - varhaismetallikautisen? asuinpaikan tarkastus 1998 Tarkastus 1998](#)
- [Kangasala, Jaakkola. Rautakautisen asuinpaikan ja kalmiston tarkastus 1993 Tarkastus 1993](#)
- [Kangasala, Jokioinen. Uudisrakennusalueen tarkastus 2011 Tarkastus 2011](#)
- [Kangasala, Kallioniemi. Kivikautisen kvartsilouhoksen? tarkastus 2000 Tarkastus 2000](#)
- [Kangasala, Kirkko-Aakkula 1 ja 2. Kivikautisen asuinpaikan tarkastus 2005 Tarkastus 2005](#)
- [Kangasala, Kirkko-Aakkula. Kivikautisen asuinpaikan tarkastus 2006 Tarkastus 2006](#)
- [Kangasala, Kitiniemi. Kivikautisen löytöpaikan tarkastus 1997 Tarkastus 1997](#)
- [Kangasala, Lamminrahkan osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2012 Inventointi 2012](#)
- [Kangasala, Myllystenpohjantie . Eläimen luiden löytöpaikan tarkastus 2004 Tarkastus 2004](#)
- [Kangasala, Mäntyveräjän suunnittelualueen muinaisjäännösinventointi 2012 Inventointi 2012](#)

- [Kangasala, Niinikallio. Reikäkirveen KM 27106 löytöpaikan tarkastus 1992 Tarkastus 1992](#)
- [Kangasala, Sarsansuo 1. Vesijohtolinjan kaivamisen arkeologinen valvonta 2004 Valvonta 2004](#)
- [Kangasala, Sarsansuo 2 ja 3. Risteysalueen muutostöiden arkeologinen valvonta 2008 Valvonta 2008](#)
- [Kangasala, Sarsola. Rakennuspaikan tarkastus 2005 Tarkastus 2005](#)
- [Kangasala, Suntainmäki. Rautakautisen kalmistoalueen läheisyyteen sijoittuvan rakennussuunnitelma-alueen tarkastus 1991 Tarkastus 1991](#)
- [Kangasala, Suntainmäki. Rautakautisen kalmistoalueen läheisyyteen sijoittuvan rakennussuunnitelma-alueen tarkastus 1993 Tarkastus 1993](#)
- [Kangasala, Toosilanniemi. Kiviröykkiön tarkastus 1994 Tarkastus 1994](#)
- [Kangasala-Lempäälä maakaasuputken suunnittelualue Inventointi 2009](#)
- [Kangasalan inventointi 1993 Inventointi 1993](#)
- [Kangasalan Sarsan myllynpaikan tarkastuskertomus Tarkastus 2004](#)
- [Kangasalan Sarsan Pohtionlammen kivikautisen asuinpaikan tarkastus 22.6.1965 \(Huom. digitoimattomia karttaliitteitä\) Tarkastus 1965](#)

- [Kertomus kaivauksista Kangasalan Sarsan asuinpaikka-alueella 12. - 27.7.1967 Kaivaus 1967](#)
- [Kertomus tarkastuksesta rautakautisten löytöjen paikalla Kangasalan Jokikylän Katilan talon maalla, jonka suoritti maist. Esko Sarasmo Hämeen museosta 23.10.1972 Tarkastus 1972](#)
- [Lempäälä - Kangasala \(Sahalahti\). Selvitys historiallisista kartoista maakaasuputken suunnittelualueella 2009 Arkistoselvitys 2009](#)
- [Lempäälä, Valkeakoski ja Kangasala, Tikinmaa - Lavianvuori voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi 2013 Inventointi 2013](#)

MUUTA:

Kangasala Vääksy Vääksyn kartano. [Arkeologinen kaivutyön valvonta ja koetutkimus](#) yhdysvesijohdon suunnitellulla rakentamisalueella Vääksynjoen varressa 1.-17.7.2008

<https://www.aamulehti.fi/a/8cc434c6-1e92-4636-ac89-51bd4d5e1a8c>